

„Soča“ izhaja vsak četrtek in velja za pošto prejemana ali v Gorici na dom pošiljana za družabnike polit. društva „Soča“:

Vse leto	f. 4.—
Pol leta	„ 2.—
Četrt leta	„ 1.10
Za nedružabnike:	
Vse leto	f. 4.50
Pol leta	„ 2.30
Četrt leta	„ 1.20

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici pri Paternolliju in Soharju; v Trstu v tobakarnicah „Via del Belvedere 179“ in „Via della caserma 60“.

SOČA

Pri oznanilih se plačuje za navadno trisopno vrsto:

8 kr., če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 krat
6 „ „ „ 3 krat

Za večje črke po prostoru in vsak pot 30 kr. za kolek.

Naročnina in dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredniku: Viktorju Dolencu v Gorici, Con. del Cristo 186 blizu živinskega trga kder se nahaja tudi upravnstvo. — Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. Delavec in drugim nepremožnim se naročnina zniž, ako se oglase pri uredništvu.

Glasilov slovenskega političnega društva goriškega za brambo narodnih pravic.

Volitve v državni zbor.

III.

Še imamo nekaj omeniti o volitvi pri velikem posestvu, po mestih in obrtnijskih krajih.

Kakor pri malem posestvu je tudi pri teh dveh razredih volilna pravica sploh, podeljena v §. 9. te postave. vezana na to, da ima vsak volilec še zadostiti tistim pogojem, katere tirja do zdaj volilni red za deželne zbornice raznih kronovin. Torej imajo n. p. le tisti volilno pravico, ki plačujejo dotični davek, razen nekaterih izjemkov.

Volilne imenike napravi za velika posestnike deželni glavar, v mestih in trgih pa župan. Deželni glavar (c. k. namestnik) jih razglasi v deželnem časopisu z opazko, da se imajo pritožbe podati v 14. dnevih, od dneva razglasa pri deželni oblasti, todaj za nas pri c. k. namestniku v Trstu, katera razsodi.

Župan ima te imenike razpoložiti, (kakor pri malem posestvu) v občinski pisarnici tako, da jih lahko vsak pregleda, ob enem mora javno razglasiti, da je to storil, in da se imajo te pritožbe v 14. dnevih od dneva razglasa podati pri njem. Župan jih pošlje v 3 dnevih svojemu c. k. okrajnemu glavarstvu, v mestih s posebnimi statuti pa tistem glavarstvu, katero za to opravilo odloči c. k. deželni glavar. O pritožbah razsodi v prvem primerljivi domači (c. k. okrajni glavar), v drugem pa od namestnika odločeni okrajni glavar.

Kakor pri volitvah malega posestva, gre tudi pri mestih in trgih daljni rekurz od glavarstva v 3. dnevih na deželnega glavarja, pri nas c. k. namestnika, ki razsodi §. 26. Kedar je vse v redu dobijo izkaznice, veliki posestniki od c. k. namestnika, obrtniki in meščani od okrajnega glavarstva.

Pri volitvi poslancevi se postopa skoro tako kakor pri volitvah v deželni zbor, torej je ta stvar veščidel znana. Opomnim le, da tudi v teh razredih mora predsednik volilcem razlagati §. 19. in 20. tega volilnika, in jih opomniti, naj volijo po vesti in najboljšem prepričanju. Kakor se vidi, zahteva postava poštevne volitve, in prepoveduje vse zvižace ali sile.

Prevažna nova odločba je pa ta, da bodo volili veliki posestniki meščani in tržani brez izjemka z listki, torej tajno.

Vsak volilec dobi od gosposke z izkaznico vred dotični listek, na katerega zapiše sam ali po drugih toliko imen, kolikor je poslancev izvoliti v razredu. Kedor rabi druge listke, tega glasovanje je neveljavno.

Več je še odločeb, ker ima ta volilni red 58 paragrafov, ali naš namen nij bil cele postave posloveniti, temuč omeniti važnejše odločbe, katere poznati je volilec posebno treba. Priporočamo pa gosp. županom, naj novo to postavo vso pazljivo preberó, ker ima državni zbor volitev uničiti, če so imeniki nepravilno zloženi (§. 57.) Volilci pa, ki so izpuščeni v imeniku, naj se pritožijo o pravem času.

IV.

V tej postavi je najboljša novina in je skoraj edina ta, da imajo veliki posestniki in volilci iz mest in trgov tajno z listki voliti. Po taki naredbi so Angleži 40 let hrepneli in jo tirjali po tabrih in pri vsaki priliki.

Škoda je le, da se nij ta pravica dala tudi malemu posestvu, kajti povsod se utikajo pri volitvah ljudje, ki hočejo v volilce tudi po krivem uplivati. Ali ta modra naredba ne bo pri nas koristila našemu velikemu posestvu in volilec po naših trgih, ker so zmešani z italjanskimi volilci, katerih je tako število, da ostanejo naši vedno v veliki manjšini. Poizvedeli smo iz dotičnih aktov od zadnje volitve v deželni zbor leta 1870, število volilcev na Goriškem.

V sezanskem glavarstvu na Krasu je bilo volilnih mož

Pod goriškim glavarstvom	60
„ tolimskem „	116
„ „ „	76
Italjansko malo posestvo je pa imelo takih mož	100

Pri njih je pa tudi 17 volilnih mož iz pridruženih slovenskih občin v tržiškem in korminskem okraju. Ti izvolijo 1 poslanca, kakor 252 čisto slovenskih volilnih mož enega.

Slovenski trgi zdaj se Sezano vred imajo vol. 400

Gorica in italjanski trgi pa čez 1000

in vsi ti volijo skupaj 1 poslanca pa tako, da bo volil vsak kraj doma, in po volitvi se zapisniki pošljejo v Gorico, kder se glasovi vseh preštejejo.

Veliko posestvo italjansko je imelo volilcev 200
To posestvo v slovenskih okrajih je imelo 170
med katerimi je skoraj tretjina Italjanov.

Vsi izvolijo enega poslanca, in volilni kraj je Gorica.

Iz tega vsak lahko vidi, da zamorejo Slovenci le v velikem posestvu in če pridejo vsi, nekaj uplivati in le takrat, če je več kandidatov. Pri trgih je stan volilcev še slabši, pa katerikrat odloči v boji tudi majhno število odločnih mož, in zato je najboljšo, da stopi vsak na svoje mesto, in da bo glasoval za federalističnega kandidata, če Italjani takega postavijo.

Se ve da se morajo slovenski trgi in veliki posestniki dobro porazumeti med seboj, drugače bo vse zastoj.

Iz tega je videti, da je naš stan v teh dveh razredih prav slab.

Tudi je res, da mi Slovenci pravega velikega posestva nemamo, in obrtnije malo, zato bi bilo manj napeno, ko bi bila postava izrekla, da imajo obrtniki in večji posestniki z malimi kmeti vsi voliti volilne mož. Tako bi bili saj po teh zastopani pri volitvah. Če pa morajo že razredi biti, kakor v drugih deželah, naj bi se bil dal slovenskim obrtnikom 1 poslanec, in vsak trg naj bi volil doma; vsem slovenskim posestnikom pa tudi eden. Tako bi se dala volitev urediti tudi pri Italjanih brez krice, kajti nemajo več ko 6 ali 7 pravih velikih posestnikov. Pri taki razdelitvi bi imelo 130.000 Slovencev dva, in blizo 70000 Italjanov tudi dva poslance. Razmerje nij sicer enakopravno, toda dalo bi se poprpeti.

Kakor pri nas, prav tako je ta stvar zmedena v drugih kronovinah, koder živijo skupaj Slovani in Neslovani, in povsod je ta volilni red nam v škodo. Čuditi se je, da je ostalo v državnem zboru na Dunaji nekaj nenemških poslancev, in da so ti glasovali za tako postavo! Kaj mislijo za res ti gospodje, da so s tem temelj postavili sreči in velikosti naše Avstrije,

LISTEK.

Junak.

Rudeča nit v „Glasovi“ zgodovini goriških Slovencev.

(Dalje.)

Naš junak je bil pomočnik v neki znani pravdarski kovačiji, kder so se pravde za drag denar kovalile in stranke na meh odirale. Kedar je prestal svoja leta, in se ože popolnem izuril v vseh pravilih, po katerih se na odvetniškem naku paragrafi vijejo in iz njih novci kujejo, naredili so ga mojstra.

V bližnjem trgu, znanem po tem, da ljudje tam ne govorijo, ampak „šrajajo“, nij bilo takrat nobene take kovačije; zato sklene koj naš junak, da hoče tam svoj „metvarh“ začeti in pravo je zadel, kajti kder je toliko oderuhov, kolikor v onem trgu, tam ne manjka nikdar dela pravdarskemu kovaču.

Ne daleč od tam pod prijaznim selom v samotni izcvitela se je takrat prav nična „planinska rožica“, katera je imela pa to neusečno posebnost, da je po njej skoro vsaega mladeniča glava bolela, ki se jej je s posebnimi namerami približal. To zvedeti, se vzbudi v našem junaku moški pogum in sklence, naj stane karkoli, da jo hoče za se utrgati.

Odpravi se, pride na kraj, se zamakne v nežno cvetico, a ko se hoče k njej pripogniti — oj, oj, hrbtanec! se spodtakne in na mah leži v trnji. Hudo ranjen vrne se domov in dolgo so ga rane skelele.

K sreči so znašli takrat prav kratkočasno zabavo za odrasle otroke, ktere tudi „šrajajoči“ tržani in drugi

veliki otroci v tamkajšnji okolici s posebnim veseljem poprijeli: igrali so soldatke. V tem otročjem veselju so se tudi našemu junaku kmalo rane ohladile in zacelile — posebno, ker je bil on za „gantmana“ izbran.

Pa ga tudi nij bilo sposobnega za to, saj se je moral po sili trdo držati. Naj zdatnejši lek pa za njegove rane je bil rumeni križec, katerega so mu po končani igri slovesno na junaške prsi prilepnili. Nu, kaj se smejete, ali ga nij morda zaslužil?

Leta toliko in toliko nastane za našega junaka nova doba. Kupi si namreč od starega, obnemoglega kovača, kateremu nij šlo več delo izpod rok, kovačijo v mestu, kamor se se svojim rudečim mehonom preseli. Kmalo po tem ga izvolijo deželnega poslanca in odbernika in menda bi bil prevzel celo težavno breme državnega poslanstva, ako bi mu ga bili hoteli naložiti; tudi za mestno starešinstvo je uže dobil 2 glasova in pol, iz kratka: sreča in čast sta ga začeli tako obsipati, da ji nij mogel več sam prenašati in prav sila mu je bila, da se je oženil.

Ko je bil Junak po tem takem mož postal, se je lotil prav moškega početja. Govorilo se je takrat mnogo, da nameravajo tentonski pionirji sezidati velikanski most do Adrije, po katerem bi Teutoni pridrli mej Slovence in nas vse na užgancih pozobali. Ko so to naši zvedeli, jeli so koj vojne ladje tesati, da bi se mogli zobem ljutih nasprotnikov odtegniti. Prvo so napravili na Štajerskem, a ta se je menda pogreznila, še predno so jej ime dali; drugo so skovali ljubljanski pobožni mojstri, krsteč jo „Slovenijo“, trečo Korošci z imenom „Trdujava“ in zadnjo, morda nekoliko manjšo, pa močno in naglo, je začel delati naš Junak. Toda mej delom je nekoliko upešal in moral ga je

nadomestiti drug mojster, kateri je ladjo s pomočjo svojih zvestih tovarušev srečno dokončal. — Prav v tem času pa se je poganjal Junak v dež. zboru jako pogumno za naše pravice in še zadnji dan, preden so se imeli poslanci na najviše povelje na vse vetrove razpodati, je sprožil, kakor je bil poprej nekemu štajerskemu Bošnjaku v Ljubljani objubil, tirjate, ka se imajo na Slovenskem vse meje posekati, na velikanskem kresu, kateri bi se iz posekanih drvij napravil, vsi nemškutarji in lahoni požgati. Slovenci trdno skupaj zvezati in s tako visokim kitajskim zidom obzidati, da bi nihče niti Nemec niti Lah, ne mogel videti, kaj se mi j nami godi. Samo drugim Jugoslovanom naj bi se včasih postranska vrata odpirala, po katerih bi lahko priganjali čete francozov — za kranjske klobase.

Ta misel nam je vsem tako dopala, da smo soglasno vsikiknili: Junak naj bo prvi naš poveljnik na novi vojni ladji, katero smo po njegovem nasvetu „Soča“ krstili. On sam pa je prevzemši poveljništvo slovensko prisegel, da hode „Soča“ v miru in v vojski neprestrašeno vodil in je nikedar ne zapustil.

A noviškimi zabam v Ljubljani nij bilo nič kaj po volji, da bi razen Kranjcev še drugi Slovenci kranjske klobase uživali, in zato so se začele proti junaku, kateri je to nevarno misel sprožil, strupeno napinjati; in tudi žabe v domovinskem Koreniju so na ves glas regljale, boječ se, da ne bi kres mej nemškutarji in lahoni tudi kako vladno zabico požrl. Junak bi bil takrat gotovo obupal, tako hudo so mu žabe v Ljubljani in Koreniju nadlegovale, ko ne bi bila „Soča“ z vseni svojimi turškimi bobni prigromela in regljanje srditih žab zadušila.

(Dalje prih.)

in da so te postavne potrebe mir zasejale med narode
nže prevec razzaljene? Kaj so za res se nadejali, da
si pridobijo po takim nacinu glas Solonove modrosti.

Ker pa je taka, in bomo mi goriški Slovenci de-
javsko imeli le enega poslanca, katerega imajo izbrati
le mali posestniki, toliko bolj je vsem dolžnost paziti,
da ne zabredemo, zato naj se mali posestniki posveta-
vajo kot dobri sosedje tudi z velikimi posestniki in s
tržani naših obrtnijskih krajev.

Gledé na vse te okolščine bo dalje treba prav
resnóbo in mirno pretehtovati naše moze politikarje,
kajti v strasti, v zburjenem srdu clovek gotovo ne
dela prav.

Slabo je torej, v tako važnih casih napadati se z
neresničnimi dogodki, očitati si take slabosti, ki ne
uplívajo na politiko. S tem se ljudstvo demoralizuje
in pohujšuje, in volíci se motijo.

Na Ceskem je bilo pred leti prav tako, toda Čubi
so kmalo prevideli, da jim bo škodovalo, in da so na-
sprotniki in šuntajoči jih domačini nalaš sejali prepír
med njimi, a potem jih zasmejevali. Zato se ne hej-
gajo, in v njihovem nametju, in zatipajo svojih
škosenim možem, kateri pa ne tirjajo od njih nikdar
slovesa zaupanja, ker je to le pri otrokih primerac.
Zatorej naj tudi Slovenci možko in mirno postopajo
pretehtovaje svoje moze politikarje. Gledajo naj na
vse njihove zasluge in dobre lastnosti, gotovo pa mo-
vajo ovir jemati tudi na njih slabosti, katere znajo moč
imeti na politično zadržavanje, ali vse naj se dostojno
godi.

Tako postopanje bo dokaz zrelosti in pravega do-
moljubja, kojega obilno potrebujemo tukaj na skrajni
straži slovenstva.

Dopisi.

V Gorici 4. junija. [Izv. dop.] Pretekli teden je
imela naša deželna komisija za uravno zemljišnega
davka nekoliko jako važnih sej, pri katerih so se pre-
gledavali in reševali ceniloi operati okrajnih komi-
sij. Kakor se nam pripoveduje, je deželna komisija čisti
zemljišni dohodek, katere ima biti podlaga pri uredbi
davkov, veliko više cenila, kakor okrajne komisije. Nav-
zočna slovenska zastopnika sta v tem oziru navadno glas-
vala za predlogo vladnega referenta. Zakaj to? in kakošni
nasledki utegnejo iz tega nastati, ta vprašanja pojas-
nimo ob ugodnejši priliki, kedar bodo razglasene tarife
in bo čas za pritožbe v zmislu dotične postave.

Danes smo hoteli samo ostro grajo objaviti onim
izvoljencem izmej slovenskega posestva, kateri v tako
važnem opravilu zanemarjajo svoje dolžnosti ter izpu-
ščajo seje.

Kedor je se svojimi opravili preobložen in se ne
more deležiti komisijinega delovanja, naj ne sprejme
volitve, kakor n. pr. gospod Pollay, katerega najbrže
bolje zamajo obeni shodi akcionarskih društev v
Gradcu in v Beču, nego dolgočasne seje cenilnih komi-
sij. Tudi nij mogoče, da bi se vsi javni posli v
eni osobi koncentrovali. Kedor je uže župan in de-
želni poslanec in niti dotičnim opravilom zadostiti ne
more, in ima vrh tega še svoja opravila po celi Av-
striji, naj prepusti odborništvo v velevažni deželni komi-
siji za uravno davkov, drugim sposobnim, pa
manje obloženim možem. G. Pagliaruzzi-ja tudi nij
bilo; a njega lahko opravičimo, ker ga zadržujejo zolo-
nevične družbinske razmere. Zato pa bi se ne bil
smel toliko časa muditi njegov namestnik G. Gazzafura.
Dayki segajo posestnikom globoko v žep in zato je
treba, da vsi poklicani ostro na to pazije in delajo,

Nektere opazke ruskega profesorja.

Spisal
prof. J. Euzouin de Courtenay.
(Nadaljevanje.)

Né vem, ali resnična gostoljubnost tirja nadute
javne zahvale. Če pa nij se dosta posameznih zahval, ki
sem je tolikokrat izrekel raznim slovenskim gospodom
namreč v čistih opazkah, prosim zamere za svojo ne-
ujudnost, ter se še enkrat prav presrčno zahvaljujem
vsem sploh in vsakemu posebej. Ako pa spisatelj
„Glasovega“ članka ne bo s tem zadovoljen, naj mi
naznani, na kak drug način imam izraziti hvaležnost
za gostoljubstvo in za vse dobrote, katere sem prejel
od Slovencev, in takrat k vsem drugim zahvalam pri-
dam še zahvalo čast. spisalca „Glasovega“ članka za
priateljski poduk svoje nevedne glave.

Zdaj pa prihaja najtežavnije za mene delo. Imam
se opravičiti iz mojih izrekov o tem, da „nekteri
gospodje so me ovirali in kvarili mi moj opravak“ itd.,
da nekteri duhovni nemajo zaupanja svojih farmanov,
i. t. d. i. t. d.

Preje ko začnem se opravičevati, moram zagoto-
viti čast dopisnika „Glas-a“, da vsaka tako rečena
„poštena“ kritika predstavlja misli kritikovanega spi-
satelja popolnoma objektivno, to je v resnici, pravi
avitlobi brez nobenega olepšanja in jačanja barev; ke-

da se pravica razdelijo in da se nobena stran dežele
pretežko ne obloži.

V deželnem slovenskem svetovalstvu je bil ne davno
na dnevnem vladni predlog zastran preuravnave
goriške vade. Vlada priporoča namreč, da bi se na
goriški c. k. gimnazijah normalni boljše skrbelo za
nemščino. V ta namen je poslalo dež. svetovalstvu
učni načrt, kateri je obveljal za slovenske šole na
Sleskem, in po kojem naj bi se napravil tudi načrt za
tukajšnje vadicne.

G. vodja Rajakovič je po naročilu deželnega
šolskega svetovalstva v tem zmislu sestavil en na-
črt, po katerem bi se upeljal nemški jezik kot učni
predmet v prvih treh razredih, v četrtem pa z itali-
janskim ali slovenskim vred, tudi kot učni jezik za po-
samezne predmete.

D. Dr. poročnik se en član svetovalstva (menda G.
Pertout) sta s tehničnimi razlogi opredelila ta načrt,
doželni odbor dr. Pajer mu je pa prikimal, rekoč,
da se sicer z njim ne ujema, kakor je sploh vselej
zagovarjal v deželnem zboru narodne šole, da se pa v
tem primeru naj treba podvreči želji ministarstva, ka-
tero hoče v tem zmislu vadicno preuravnati in da bi
šolsko svetovalstvo, kot polložna izvrševalna oblastinja
nekako upornost kazala proti vladí, ako bi njenim na-
meram ne hotela ustrediti.

Evo vam svobodomiselnó postopanje ljudskega
zastopnika!

Načrt sam pa, katerega je deželno šolsko svet-
ovalstvo odobrilo in vladí predložilo, nam nij še zadosta
znan, da bi mogli onjem uže danes soditi. Čakajmo,
da se priobči.

Iz Gorice, 3. jun. [Izv. dop.] „Slovenski Učitelj“,
ta neustrašivi boritelj za narodne pravice, kaj lepo v
svojem 14. listu poklada na srce slovenskim učiteljskim
pripravnikom veselje do studiranja, ter omeni ob enem,
da bi se z dušo in telom poprijeli učenja slovenskega
jezika. I res, — če pomislimo kakó reven je pač clo-
vek, kateri se svojega milega jezika ne zna, moramo
se z gosp. urednikom Lapanjetom ne le ujemati
ampak za blgi nauk i sproženo misel le še čestitati
mu. Clovek bodi si še tako premeden v drugih stro-
kah: če jezika ne zna, v kojem misli komu kaj preda-
vati, je zastoj ves njegov trud. On ne more izraziti
dobro svojih mislij, ne more svojega menénja tako ži-
vo narisati, kakor bi je lahko, če bi mu bil jezik, v
kterem predava, gladko tekoč. Svetovati bi bilo torej
vsakojakemu, ki se odmeni za učiteljski stan, da gleda
strogo na to, da se do korena nauči materinščino svojo,
sicer bi bil ves njegov upor pri poučevanju le
„bob v steno.“ — Pač blag je torej nasvet, ki ga da-
je omenjeni list našim nadežnim učiteljskim kandi-
datom.

Ali izpónujejo vsi naši slov. pripravniki vestno
svoj nálog, ne vem natančnega povedati; toliko pa mo-
ram reči, da so se goriški pripravniki, ki se šolajo na
pripravnišči uže 2. leti, še precej dobro naučili mi-
lega materinega jezika. — Pa nij čuda! Na goriškem
pripravnišči predavajo se vsi predmeti (razen pedago-
gike, telovaje, muzike i risanja) v materinščini, gojenci
rečenega izobraževališča so v vedni vaji: kaj čuda to-
rej, če jim je postal materin jezik tako gladkotekoč,
kaj čuda, da se zavedajo svoje narodnosti, — da iz-
poznajajo čedajje boljše, da slovenščina res še nij takó
„gmajno spraha“, za kakoršno jo imajo naši nasprot-
niki. — Da, da, v slovenščini se da lahko tudi prirod-
slovie, zgodovina i. t. d. učiti in razlagati, i to morda
še boljše i lože kakor v nemščini. Če nečete tega ve-
rjeti i ste neverni Tomaži: potrudite se v omenjeni zav-
vod, i prepričali se boste o resnici tega, kar sem Vanj
tukaj rekel. —

dor spreminja zmisel kritikovanih izrekov, ravna, kakor
se navadno reče, „perfidno“, „brezvestno“, i. t. p. Mej
tem čast. moj nasprotnik je iz celoga mojega sestavka
izbral najhujše rozke (grell) stavke, brez zveze z dru-
gimi, ki so je več ali manje pojasnjevali in opraviče-
vali, ter celo te odtrgane stavke je en malo predru-
gačil. Tako, na primer, to, kar jaz sem govoril le o
nekterih duhovnih, on mi zapoveda govoriti o vseh
brez izjeme, to, kar v mojem članku je rečeno samo
od enega društva, in sicer v starih (ne sedanjih casih)
in celo to le v pravljici, v predstavi čast. mojega na-
sprotnika se govori ob vseh duhovnih. V sled tega pre-
narejenja moč in ostrost mojih izrazov postala je pod
peresom kritika vsaj desetkrat večja, se ve da z na-
menom predstaviti me v kakor mogoče najslabši svet-
lobi ter mi na ta način škodovati v moenji dotičnih
oseb. Ali tako zares ravnaajo vestni kritiki?

Sam priznavam, da bilo bi veliko pametnoje, ako
bi ne bil napisal vseh teh rečij, ker o mnogih pred-
metih je najbolje molčati. Pa vendar mislim, da moj
greh nij tako strašen, kakor ga predstavlja moj prija-
telj v „Glasu“. Meni se zdi, da nijsem nič nalegal
né na duhovski stan, to je, na vse duhovnike sploh, né
tudi na nektere duhovnike posebej. Ravno tako ne ma-
rem kratiti priznanja in veljavnosti, katere po pravici
imajo mej Slovenci i duhovski stan sploh i posebeni
njega predstavitelji. O duhovskem stanju sploh nijsem
govoril celo ene besede né, kar prvič nijsem imel pri-
like, drugič pa sploh ogibam se govoriti o tako zložitih

Ali jedva je začelo „sreče solnce“ naši mili domovi-
ni sijati, ko pride nam do znanja, da s prihodnjim le-
tom začne se na goriškem izobraževališči zopet staro —
nemško predavanje. Ne morem si misliti družega, kot
da se je godilo to samo iz zavisti, samo iz boječnosti,
da bi se naš narodič tako hitro ne razvijal, ter bi de-
lema tudi zobé kazal dušmanom slovenskim. Ali ta
čin nij je smešen, ampak je takó smel, da si enacega
še mislite ne morem. Tedaj v nemščini naj se podu-
čevajo pripravniki, ker bodo narodni slovenski uč-
itelji! Ali nij to nespametnija? Ravno takó kakor bi
se n. p. po pripravnišči na Nemškem predavalo v —
slovenskem jeziku! —

S tem novim ustrojem mislijo naši nasprotniki, bog
ve, kaj bodo, ali te sladke nadeje bodo jim plavale po
vodi. Kajer ogeoj, če se vanj olje lije, z veliko večim
plamenom gori, tako goriški pripravniki poprimite se
le s svojo gorečnostjo slovenščine. Delajte, prebujajte
i učite se je neprestano; pozabiti ne smete, da ste slo-
venski siaovi, da boste narodni učitelji, da boste ži-
veli od naroda slovenskega. Budite v tej zadevi nev-
strašljivi! Nikedar naj ne bo Vas sram Vaše materin-
ščine; narodu posvetite svoje dušne in telesne moči, na-
rodu delajte, narodu živite! —

S Krasa 25. maja. [Izv. dop.] Naš narod slovenski,
kateri ima glavne korenine v kmetijstvu, mej pohlep-
nimi sosedi Nemci Italjani in Madjari je kakor skrajna
osamljena veja velike slovanske lipe.

Ta narod zahbože nij še sam in menda tudi ne
bo precej kos biti krepke granicar tujim navalom; sto
in sto rečij, koristij in interesov brani mu dospeti na
prava tla. Imamo ustavo in za njo toliko zastopov, pa
vse to je večidel nam malo koristno, k večemu da
denarce žre in teška bremena naklaja, da zdravim
daje zdravila, bo'anim pa strupa. Slovenec trpi, dela,
krv preliva, pa kaj ima zato? Večina tega naroda,
večina njegove zemlje zdihuje pod težo mnogovratnih
davkov, prikladov i oteruhov, da se mu godi, kakor
bolniku, kateri naj leži še na tako mehki postelji, naj
se, kakor hoče, obrne, tešči ga na vseh straneh, za to
ker so njegovi udje pokvarjeni, ker se pustijo voditi
od sebičnih nagonov, ker jim manjka tedaj pravega
rodoljubja oziroma clovekoljubja.

Osnovale se je pol. društvo „Gorica“ na skrajni peti
slovenske zemlje, pa da bi bilo kaj prida moke iz tiste
mavhe, to naj veruje, kedor hoče. Naj ima še tako
sladke besede, naj si prizadeva razkladati, da je mavha,
ali motovilo popolnoma podobno mavli, nje osnovatelj
in voditelj ne bo lo ozdravil zgoraj navedene bolezi.
Naj bo na kakoršni pollagi hoče, to nič ne de, saj
tudi nekedarji judje so imeli na čelo vtisnene božje
zapovedi, pa sv. pismo jih nič prav ne hvali. Narod
slovenski hoče videti dela. Imamo moze, ki se v raz-
nih strokah odlikujejo, pa da bi bili kos glavni bolezi
našega ubozelega slovenskega naroda, bijih lahko skoraj
na nos seštel. Edini naš Dr. Dragotin Lavrič je
vitežki mož, ki se največ krepko poteguje za blagor
našega naroda v deželnem zboru goriškem. Ko je leta
1870. v tej zbornici navstal prepír zaradi parlamen-
tarnega jezika med italjanskimi in slovenskimi poslanci,
ker prvi nijso znali slovenskega, drugi tudi na vsi ita-
lijanskega, so tedaj počeli govoriti vsak v svojem jeziku.
Na to so zahtevali italjanski poslanci od slovenskih,
da jim morajo vsako govorjenje prevoditi v italjanski
jezik; a dr. Lavrič vstane in pravi, da pravica zahteva,
da govorimo vsak v svojem jeziku, ljudeljubje pa, da
si drug drugemu potolmačimo, kakor bi bil hotel
reči: Saj smo pod istim solncem in Bogom vsi bratje
in sestre!

in zapletenih vprašanjih; če bi pa po kaki naključbi
govoril, more biti prepričan „Glasov“ dopisnik, da bi
ne rekel nič nepravilnega, ker jaz znam, kakor se tiče,
spoštovati zgodovinske faktorje, posebno pa tako važne
in koristne faktorje, kakor so bili in so dozdaj namreč
gospodje duhovni mej slovenskim ljudstvom. To pa,
kar sem pisal o nekterih duhovnih, nijsem vzeli iz svoje
glave, ampak ali sem videl z lastnimi očmi ali pa sem
slisal od farmanov, ki so navadno najbolje natančni in
ostri kritiki svojih gospodov. Pričebečne v mojem članku
drobnosti so le en del tega, kar sem imel priložnost
slisati v raznih farah; veliko iz tega, kar so meni pri-
povedovali kmetje v tej ali pa onej vasi, shranil sem
le za se in ne bom tega nikedar objavil, vsaj po slo-
vensko né. Pri tem moram uaznaniti, da nikdar nijsem
izpraševal kmetov o njih župnikih in kaplanih; ampak
sem le poslušal ali kar so govorili mej soboj ali pa
kar so meni pripovedovali brez nobenega izpraševanja
od moje strani. Né na Slovenskem, né tudi drugod
katoliški ljudstvo nij več (a morda tudi nikdar nij
bilo) takó najivno in neumno, da bi ne bilo v stanu
razločiti „dobrih“ lastnostij svojih gospodov od slabih.
Temu bi se posebno moral veseliti čast. „Glasov“ do-
pisnik, če mu je res mar za blagor cerkve in vere
sploh, ker, ako učitelji čutijo, da njihovi učenci se ne
dajo brezobzirno za nos voditi, in ako jim še kaj mari
za dobro izvrševanje svojega opravila, radi poslušajo
kritiko svojega postopanja ter se prizadevajo poboljšati
se in postajati zmerom boljše vzgledni učitelji. To se

Potem je bil dr. Lavrič od deželnega zbora v dež. odbor izvoljen, kateri obstoji iz 5 mož; ti pa imajo iz deželnega zaloga vsak po 1200 fl. letne plače za svoje veče delo; g. Doljak, tudi poslanec je predlagal, da naj se jim po 400 fl. odbije od te plače in dr. Lavrič ga s tem podpira, da bi bilo to prav, da se tako so veliki davki, zavoljo katerih dan na dan ljudstvo strašno toži in trpi. Prav bi bilo tedaj, da bi se jim malo ta jarem polajšal. Ker pa neki poslanec in odbornik to odbiva s tem, da teh 1200 fl. nij nobena plača, da je to le neko odškodovanje za zamudo časa, kar je še skoraj premalo, in ker se potem drugi poslanci niso hoteli potezavati, da bi se res znižala tista plača je predlog ostal na suhem in dr. Lavrič je bil žalosten. Tujak vidimo med njim in nekaterimi družimi narodnjaki velik razloček, vse dandanes kriči, če tudi nekateri po pravici, le za višo in večjo plačo. Moj Bog, kje se bo pa jemalo?

A zdaj se en vzgled, kateri je vreden občudovanja: Zarad ene narodnih pravic, ki jo kedo morda ima za drobtinico, se je on odpovedal deželnemu odboru in tako tudi 1200 fl. letne plače raje, ko da bi bil oskrbnil svojo in narodno čast. Mož je pripravljen vse žrtovati le za druge, za naš narod, ter pristopiti na pomoč tam, kjer je več treba.

Zalostno in pomilovanje vredno bi bilo, ko bi naš narod ne spostoval tako čistega značaja in ko ne bi mu popoluoma zaupal in mu svoje hvaležnosti ne skazal.

Pa ker je dr. Lavrič tako blag in usmiljen do stiskanih kakor evangelski Samaritan, je neko čko hudobno in zavidljivo postalo; za to ker nij kos njemu, pa je slepota začelo. Pozor! da ne izglobe voda preširoke struge, da bi ne mogli lahko eden do drugega.

Dandanes vsako se tako revše hoče revčka porabiti za svoje namere pa vendar raje se udajmo možu, ki ima samo ena in še ta majhna usta.

Kraški kmet.

Iz Grada, 1. junija (Izv. dop.) V nedeljo, kakor ste morebiti uže od inde izvedeli, je bil v Celji shod volilcev celjske okolice in drugih veljavnih mož, udov osrednega odbora za volitve v državni zbor. Razumilnostno je pripravljenost se je ga je obilno udeležilo. Zedinili so se v tem, da Slovenci nečejo "državopravnih" kandidov od feudalcev iz Grada in da so imajo Slovenci držati starega narodnega programa. Tisoc in tisoc Slovencev je navdušeno sprejel na taborih ta program, "Novice" same so ga dolgo časa zagovarjale, a sedaj z blatom ometavajo one in njih trabanti može, ki se ga držijo i nečejo kovati novega, nemški konservativcem na ljubo, ki bi nas zato radi s "tiskovnicami" odškodovali! Čudno je pri tem razporu, da "mladi" se držijo starega programa in da "stari" hočejo imeti novega. Omenim naj še, da se je pri celjskem shodu sklenilo dr. Vošnjaka pri volitvah v državni zbor za kmetiške občine celjskega okraja priporočati.

Kakor na Českem i na Dunaji, tako se je tudi tukaj začela gibati mladonemška stranka. Po zgornjem Štirskem so se ustanovili okrajni volilni odbori, ki s centralnim pod Kaiserfeldom ničesar opraviti nečejo imeti.

Mož se "svinčenimi podplati" je hitro sestavil iz obrabljenih fraz okrožnice, v kateri priduševa voditelje okr. vol. odborov, naj bodo edini proti "klerikalnim, feudalnim, i nacionalnim tendencam", naj stanovitno branijo nemško gospodstvo v Avstriji i t. d. — kar ga bodo gotovo ubogali tudi brez okrožnice, če se prav sedaj mej soboj pipajo.

Veliki dunajski krah tudi štirski judje, kršćeni i

potegaje kakor na vse drage učitelje, tako tudi na učitelje vere in morale. Iz druge strani, kaj bi bilo vredno vse delovanje duhovnikov v tej nameri, ako bi njih odgojenci ne bili še toliko izobraženi v verskih rečeh, da bi bili v stanu razločevati "dobro" od "slabega", se ve, da tudi v postopanju samih gospodov duhovnikov? Da pa tudi gospodje duhovniki imajo, kakor vsi drugi ljudje, raz. e. človeške krhkosti, in da niso zmerom v stanu postopati tako, kakor učijo in kakor bi morda tudi hoteli, to mislim, da prizna celo moj čast prijatelj iz "Glasa". — Sicer pa jaz sem le govoril o nezaupnosti, katero so si pridobili se svojim postopanjem mej svojimi farmani nekteri gospodje. Da pa bistveno sem prav zadel, tudi zdaj trdim. One v časih velike nezaupnosti in bojazni ljudstva pred svojimi gospodi nijsem si izmislil, ampak ah sem videl nje ziv. dokaz. Na radno čast sem pripovedovati samo ljudstvo v tej zadevi. Kakor sem uže takrat omenil, neka nezaupnost in bojazn mora slediti iz oficijalne razmere duhovnih predstojnikov k podložnim jim farmanom. Zatorej potrebuje duhovnik biti zraven velik umetnik in praktičen psiholog, ter razen tega resnično ljubiti svoje farmane, da bi s prijaznim postopanjem zravnovali nekoristne nasledke oficijalne razmere in pridobil si zaupanje in ljubezen farmanov. Toda ne vsakemu je dano biti umetnik in psiholog, tudi ne vsak more čutiti ljubezni k ljudem; s katerimi ga je zvezala osoda. Marsikateri spet hotel je morda v začetku zares pridobiti si zaupanje in ljubezen farmanov, pa nij bil v stanu premagati velike nezaupnosti,

nekršćeni, žive čutijo. Nij še dolgo tega, kar je ministerstvo po vseh ustavovernih časnikih nahujskano, dlako cepilo po českih založnah, med tam, ko se je mej ustavoverci "svindel" na milijone organizoval i množil. Kedar so kako založno zapečatili, so vladi judje hosano zapeli; takrat pač nijso mislili na pregovor: Danes meni, jutri tebi.

Gradee je pri zadnjem krah na dunajski borski izgubil 6. milijonov goldmarjev. To je ogromen denar! Pomisliti morate, da pri nas živi veliko visokih penzioniranih uradnikov in vojakov, ki so bili vsi v zvezi z židovi dunajske borse!

Iz spodnje Štirke — 31. maja (Izv. dop.) 25. t. maja sklicali so naši rodoljubje v Celji zbor zaradi posvetovanja o prihodnjih volitvah. Mnogo narodnjakov se je zbralo v narodni čitalnici celjski. Iz Ljubljane bili so navzočni gg. dr. Vošnjak, dr. Zarnik i drugi. Sklenilo se je, da postane za Celje (za mesto) poslanec dr. Prus, izvrtlen narodnjak, kateri je do sedaj bil odvednik v Beču ter se nedavno preselil v svoj rojstni kraj Konjice na spodnjem Štirskem. Za kmetiške občine celjskega okraja postavljen je za kandidata, kakor do sedaj dr. Vošnjak, za Ptuj z okolico pa dr. Ploj.

Vsi navzočni so skoraj enoglasno bili za te tri kandidata, le dva duhovnika, ktera sta se udeležila zbora, hotela sta osvedočiti navzočne može, da se mora Herman postaviti za kandidata.

Politični pregled.

Naša notranja politika se še zmerom suče okoli priprav za direktne volitve. Stari in mladi ustavoverci so se zdaj uže zatrdno razcepili vkljub vsemu pregovarjanju "Nene freie Presse", katera moni, da mej starimi in mladimi nij velikoga razločka. Tako so se za Nižje-Avstrijskop ostavili 3 volilni odbori, enega stari, enega mladi, kateri so se zvezali z demokrati in enega katoliško-konservativna stranka. Iz tega se razvidi, da bo kaj hud boj po celi Avstriji, kadar bodo enkrat na dnevnem redu volitve v državni zbor, katere pa bodo težko razpisane pred oktobrom, ker je zdaj za ministerstvo jako neugoden zrak po Avstriji, dokler še straši kriza.

O dunajski razstavi pišejo zunanji nemški listi jako neugodno, tako na pr. "Augsburger Allgemeine Zeitung" mnogo razširjen list imenuje razstavo naravnost "svindel" in le ena misel je na inostranskem, da je bila francoska razstava vse kaj drugega. Obiskovalcev je primerno malo in dunajski gostilničarji in še marsikateri drugi so se presneto prevarili, če so špekulirali na bogato žetev.

Čehi so gledé prihoda v novi državni zbor jako rezervirani; iz Českega se slišijo čudni glasi ohupajoči nad Avstrijo. Na Českem namreč mislijo nekateri, da po državni zboru nič ne dosežejo, če bi tudi federalisti imeli večino, tedaj je najbolje da ostanejo dosledno pri starih tirjavah in da še potrpe, dokler ustavoverci se bolje zabredejo, kakor so dozdej zabredli, da bode potem krona sama prisiljena, mir

vcepljene v ljudstvo od njegovih prednikov na tistem mestu, in vsled tega postaja nehoten, gabi pogum in koraci naprej po stari ugodni (pripravni) poti. Drugemu, ne gledé na vso notranjo dobroto, nij mogoče izraziti jo, ker ga v tem ovira njegova okorna zunajnost. Pri tem obnašanju se svojimi podložnimi v značaji predpostavljene, nij mogoče temu ali onemu popustiti celó v navadnem, vsakdanjem življenji. Nekteri gospodje se preveč ostri za svoje farmane v pravem oziru štejejo jim v greh celó kako "nedolžno" šalo, kako pesem ali pa kako besedo; nij tedaj čuda, da se vsak boji v pričujočnosti tacega gospoda govoriti popoldoma odkritosrečno, ker mu namreč more izmakniti se iz ust nekaj, kar je "greh".

V vsem tem nij nič čuda, vse to so jako navadne in neobhodne reči; noben nij odgovoren za to, da ravna tako, kakor ravna, ker noben ne more ravnati drugače, nego namreč tako, kakor ravna. Zatorej tudi jaz nijsem omenjal vsega tega z namenom, da bi hvalil ali pa grajal dotične gospode, ampak sem le popisal vse, te reči, ravno tako, kakor da bi popisal, da v tem ali pa onem dijalektu se nahajajo take in take prikazni glasoblovne (fonetične), oblikoslovne (morfologične) itp. Pri vsem tem govoril sem le sploh, nijsem omenjal niti enega imena ne, tako da se noben gospod ne more čutiti osebno razžaljenega. Ponavljam pa, da najbolje bilo bi, ako bi bil molčal in prihranil svoje neumne opazke za samega sebe. Pred vsim ne potreboval bi takrat trati časa na opravičevanje svojih popreje izrečenih besed.

narediti mej narodi. Iz tega je razvideti, da nij pametno od naših slovanskih politikarjev, če se uže zdaj zarad programov pripravajo; saj se ne vemo, kakšen da bode položaj; ali bo mogoče kaj opraviti v državni zboru, ali pa bo treba doma ostati. To vse so še vprašanja bodočnosti. Na vsaki način se bomo morali bolje po Čehih ravnati, kakor pa po tako zvani državopravni stranki.

Na Ogerskem imajo staro mizerijo s parlamentom, poslancev nij mogoče zbornati k sejam. Hrvatje imajo mnogo upanja, da se poravnajo z Ogrji; minister Szlavy je povabil k sebi hrvatsko regnikolarno deputacijo in je z njo konferiral čez 3 ure; minister se je kazal zadovoljnega in bode posredoval mej obema odboroma, hrvatskim in ogerskim. Bati se je le, da Ogrji Hrvatje ne preslepé in jih ne odtegnejo od prave slovanske politike; pa to zna trajati le malo časa, ker tudi na Hrvatskem raste stranka od dne do dne, ki je navdušena le za jugoslovansko politiko, in k tej stranki spada večina hrvatske duševne inteligencije.

Ruski Car je došel te dni na Dunaj k razstavi; naš dvor ga je slovesno sprejel in napravila njemu na čast razne veselice. Tudi črnogorski knez Nikita uživa na našem dvoru posebne pazljivosti. Nemški listi povdarjajo, da so razmere mej rusko in našo državo zdaj tako prijazne, kakor uže davno nijso bile. Gotovo, če se politika po paradah sodi. Persijski šah se je do 12. maja bavil na Ruskem in je bil kot zaveznik ruski povsod slovesno sprejet; zdaj je odpotoval in pride tudi na Dunaj k razstavi. Dunajčani se ga veselé, ker ima za soboj čez 20 milijonov gold.

Francoski predsednik Mac-Mahon je vsem vladam naznanil svoj nastop in zagotovil jih, da se bode držal gledé zunanje politike Thiersovih načel in da bode vse pogodbe z Nemško natančno izpolnil. Monarhisti zdaj po Franciji razsajajo, nekteri monarhistični listi Mac-Mahonu naravnost svetujejo, da naj ustanovi monarhijo. Republikanci pa se jako mirno držé in se hočejo boriti samo na parlamentarnem potu in rešiti republiko. To je edina sreča za Francosko. Bivši predsednik Thiers je prišel v narodno skupščino kot poslanec in je bil po republikancih vsih barv entuziastično sprajet; vsedel se je na levo k republikancem. Thiers kot voditelj republikancev bode s časoma gotovo zmagal in republiko rešil nevarnosti.

Vsled zmage monarhistov v francoskem parlamentu so tudi Karlisti na Španskem držni in močni postali, ker ložeje pomoč dobivajo iz Francije. Sicer pa se je zdaj sešel na Španskem nov parlament (Cortes), kateri ima vsebi veliko republikansko večino in ta parlament bo morda enkrat definitivno ustanovil republiko.

Razne vesti.

(Odbor političkega društva "Sofa") se enkrat vabi vse p. n. društvenike in slavno občinstvo, da se udeleži mnogobrojno javnega občnega zbora, ki bode v nedeljo 8. t. m. v Rihenberku v grajski veliki dvorani, katero je visokorodni gosp. grof Lanthieri za tisti dan prepustil društvu. Začetek zbora bode ob 3^{1/2} uri popoldne. Ker bode posebno razgovor o direktnih volitvah jako važen, in ker bode nastopilo mnogo govornikov, je želeli, da se vsi veljavni meže iz Vipavskega, goriske okolice in Krasi udeleže omenjenega shoda.

(Nesreča in pomoč.) Pretekli mesec se je na Ogerskem mej Pešto in Steinbrach-om na odtotni železniški črti zgodila velika nesreča; mašins je skočila s kolovoza, in več vaganov se je popolnoma strlo in ljudje ki so bili v njih so deloma zmaščeni, ali pa hudo ranjeni bili; 36 mrtvih in mnoga več močno ranjenih je postalo žrtva one nesreče in ti nesrečneži so večinoma Slovenci z Notranjskega, šlalski, ki so v ogerskih gozdih delali in se domov vračali; vsi so bili oženjeni in zapustili so veliko vdov in siromašnih otrok, kateri vsi so zgubili radnike in gotovo v revščini pomoči kličejo. Sočutje do revnih naših bratov je napatilo tukajšnega g. Zupaniča, celnega upadnika na tukajšnji postaji, rodoma Slovenca, da je začel pobirati mile darove za one nesrečne zapuščene. Do zdaj je nabral 68 gold. in jih oddal tukajšnji mestni denarnici, da jih hrani, dokler se dotični ne oglašijo in ne prosijo podpore. Ker je omenjeni gospod prošil tudi nas, da ga podpiramo v njegovem dobrodelnem početju, smo mu z radostjo to obljubili in s tem naznanjamo, da bomo tudi mi pobirali podpore za one sirote ter

radi naznanjali po listu dobrotnike. S tem pa tudi vabimo sl. županstva in č. duhovstvo onih krajev, kder se nahajajo omenjeni nesrečniki, da se za podpore obrnejo do tukajšnjega mestnega municipija, ali do g. Zupančiča, ali pa do našega uredništva, ker radi posredujemo vsako visokodušno početje. Hvalevredna pa je iniciativa našega rojaka, g. Zupančiča, katerega prosimo, da nadaljuje s pohiranjem milodarov. Sklenemo te vrstice z nadejo, da bodo tudi drugi slovlisti omenili našega denšnjega oklica.

(Kojanska čitalnica) napravi v nedeljo 8. t. m. besedo, pri kateri se boste igrali 2 igri: „Vdova in vdovec“ in „Mutec“; mej igrama pa bodo peli domači pevci.

(K. Triluba) se nam piše, da so našli v tamkajšnji občini srebrno rudo. Poslali so jo v Ljubljano in ondi se je nekda pokazalo, da obsega 10% srebra. Skopali so uže kakih 27 seznejv dolgo jamo. Uže v času francoske vojske so bili začeli na istem mestu kopati, a za Francozi se ni nikče več tega dela lotil. Stirje Idrčanje imajo dovoljenje tam rudo kopati. Bog daj srečo! Uro hoda naprej na posestvu necega Bičiča se pa nahaja premog in zelenikasti marmor. (V Gorici ste vz'dani v hiši grofa Melsa dve plošči ondašnjega marmorja. Ured.) Bi pač ne bilo slabo, ako bi na dan prišle zdatne žite taci: podzemskih zakladov.

(Kmetijska šola) v Gorici dobi do prihodnjega šolskega leta uže prav gotovo svoje primerno posestvo in nadejati se je, da postane potem boljše praktična, našim razmeram in potrebam primerna šola. Vlada je v ta namen uže nakazala 24.000 glđ. in deželni odbor kupuje zdaj zemljišča.

(Nova železnica.) Njegovo Veličanstvo je potrdilo državnozbornski sklep, s katerim je podeljena koncesija za izdelanje železnice od Divače do Pulja s postransko zvezo do Rovinja.

(Japonski poslanci) so se peljali 3. t. m. se zjutrajnim vlakom skozi Gorico na Dunaj. Pišejo se Yvakra, Ito in Jamagetti in nosijo evropsko obleko. Spremlja jih 23 drugih Japancev tudi vsi v evropski obleki. Cesarske oblasti jih povsod častno sprejemajo.

(Tržaški dijaci) napravijo v saboto dne 7. junija t. l. besedo v mestni čitalnici v Trstu.

Program: 1. Pozdrav. 2. Dijaska, napev Lebanov; poje zbor. 3. Govor. 4. Nezvesti, samospjev; napev K. Maška. 5. Rodoljubja zmaga, dvogovor iz „Viljem Tella“, po F. C. 6. Domovina Ipavčeva; poje zbor. 7. Deklamacija. 8. Deklica, četverspev; napev Heidrichov. 9. Strast in krepost, igra; spisal A. Kos.

Ta beseda nas prav srčno veseli, iz dveh ozirov; prvič, da jo napravijo slov. dijaci in drugih da jo napravijo slov. dijaci v Trstu, t. j. v tistem mestu, ki je poleg Ljubljane za nas Slovence gotovo najvažnejše mesto, katero pak slovenski politiki in slovenski časopisi preveč zanemarjajo. Zatorej vrlj fantje, bog vas živi!

(Od vodstva dunajske razstave) je došel danes, 4. t. m., sledeči telegram: Razstava živalstva je veličanska; avstrijski in inozenski živinorejci so se udeležili mnogobrojno; tako bogate zbirke raznih živalij nij bilo še na nobeni razstavi, vsled česar je slišati občeno priznavanje; posebno dopada se avstrijska živinoreja. Živalska razstava bode nehala 9. t. m.; zato pa vodstvo opozoruje sl. občinstvo, ter je vabi, da se v obilem številu udeleži te razstave, dokler je še čas. Naj se tedaj podajo na pot naši premožnejši živinorejci, za stroške jim gotovo ne bo žal, ker se dosta nauče, kar po tem lahko v lastno korist obrnejo.

(„Strela“) se imenuje humorističen časopis, katerega bode „Narodna tiskarna“ v Ljubljani s 1. julijem začela izdovati.

(Odkritostna beseda.) Zadnji „Glas“ je prav odkritosten, kajti v dopisu iz Gorice, ex cathedra govorečem, prosil svoje prijatelje, da, ker je še „mlad“, bi v časih malo zamizali ter mu ne zamerili, če je kaj „zaka kal“.

Prav vtisti „Glasovi“ številki pričajo trije možje, ka g. Istinovič in njegovi tovaruš, o katerih je pred kratkim „Soča“ govorila, iz Kamej nijsta nič daljših nosov odnesla, nego sta ja tija prinesla.

De gustibus non est disputandum!

(Baron Ceschi) č. k. namestnik za Primorje je 3. jun. prišel v Gorico; z njim se je pripeljal tudi inšpektor za pogozdovanje Krasa, g. Šarnagl. Zakaj je prišel v Gorico, še ne vemo. Popoldne se je odpeljal v Kanal, danes (4. jun.) pa v Brda.

Otroci in pijanci resnico govore. GIUSEPPE, stavec.

(Kspitov) za učiteljice se je udeležilo, kakor je bilo uže povedano, 29 kandidatinj. Iz mej teh je dobila ena sama spričevalo druge vrste, 19 tretje vrste, in devet jih je palo, t. g. dobile so spričevalo četrte vrste. Imej pa jih je ena reprobirana za vselej, ena na eno leto, in druge na 1/2 leta. Ena je napravila skušnjo samo iz ženskih de! —

(Občni zbor banke Slovenije.) 29. t. m. je bil občni zbor banke Slovenije, katerega se je udeležilo 77 delničarjev, ki so zastopali 2237 delnic. Predsedoval je knez Salm; — podpredsednik, g. dr. Costa pa je čital sporočilo, iz katerega posnamemo, da je vlada potrdila pravila 25. januarja 1872, da je bila firma banke vključena 27. julija 1872 in da je dozdej oddanih 3600 delnic, 3144 po kurzu 85%, 465 pa po polni ceni (al pari) tedaj vplačanih f. 250.992. Banka je napravila podružnice v Pragi, Trstu, na Dunaji in v Gradcu ter je zadobila koncesijo, da sme svoje delovanje tudi na Ogersko državo raztegniti, nadalje je banka kupila 2 hiši v Ljubljani za 41000 gold. Ker je po vladnem ukazku odstopilo 6 udov iz opravilnega sveta, je treba izvoliti 6 družih svetnikov. — V oddelku za ogenj je dozdej vpisanih 5871 polic in iznaša vrednost zavarovanega blaga f. 11.463.126 „pozavarovanje pa f. 12.308.406“ — Premije v tem oddelku znašajo skupaj f. 158.020 — o katerega zneseka se pa morajo štorno in pozavarovanja odračunati. — V oddelku za življenje iznaša skupni zavarovani znesek f. 430.640. — G. delničar dr. Janez Bleiweis predlaga potem, naj zbor izreče zahvalo predsedništvu za uspešno delovanje, kar se zgodi. — Nadalje priporoča novo izvoljenemu odboru, da naj varčno ravna, presencmarke zniža in sploh banko boljše organizuje. — Govori tudi dr. Vošnjak in se vjema z dr. Bleiweisom, gledé sporočila pa izrazuje željo, da bi se bila zboru predložila vsa površna bilansa, da se za naprej prav energično dela in da se pusti politika na strani. — G. dr. Costa odgovarja, da se v sredi leta ne da bilanca narediti, ampak še le konec leta, kakor pravila zahtevajo. — Kar pa zadeva politike, imajo delničarji pravico vladati, ne pa politične stranke. — G. dr. Karol Bleiweis potem predlaga, da zbor izreče, da bi večina odbornikov v Ljubljani stanovala, ker je to banki koristno; to predlog je sprejet z veliko večino. V opravljeni svet so bili potem izvoljeni: Ivan Vilhar z 2303 glasovi, dr. Karol Bleiweis, trgovec Pakič, trgovec Sovan Franc, tajnik kmet. družstva Šolmajer in župnik iz Brežic s 1981 glasovi. — Za temi so dobili Mato Žvanut 372 glasov, Franc Bapoc v Mariburu, P. Grasselli in dr. Mož v Ljubljani in dr. Pavlič v Velikoveci po 270 do 300 glasov. — Izvolili so se potem še namestniki in pregledovalci računov in prenaradili so se nekteri §§ pravil v zmislu nazaanila. — Konečno interpeluje se kanonik Urh, zakaj nij opravljeni svet postavil na dnevu red znižanje presencmark, to je plačila odbornikom za vsako sejo, ker je 10 gold. za eno sejo vsakako dosti preveč. (Resnično dosti preveč za soliden zavod. Ured.)

Dr. Costa odgovarja, da je opravljeni svet na to pozabit, da se pa zgodi pri prih. občnem zboru. (Kaj pa bi bilo, ko bi mej tam časom sami svetniki znižali si ceno, to je renuncirali vsaj na polovico, in 5 gold. pustili zavodu?) Potem se sklene potem občni zbor.

Cenik raznega blaga

na goriškem trgu, 21. maja.

	f.	kr.
Pšenica kraška, vagan	3	50
„ gorska „	3	35
„ goriška „	—	—
Turšica domača „	1	75
„ ogerska „	1	75
Jecmen cel „	1	95
„ pelhan „	3	10
Oves laski „	1	25
„ ogerski „	1	20
Pižol laski „	2	20
„ gorski „	2	30
Rž „	2	20
Krompir cent	4	50
Seno „	1	30
Slama „	1	25
Slanina [špeh] domača cent	42	—
„ ameriška „	35	—
Vino črno, vedro [Em]	19	do 22
„ belo „	14	18
Pivo gradsko „	9	12

Riž I. vrste po 13 II. vrste po 12.50 III. vrste po 10.25 IV. vrste po 9.50 V. vrste po 8 fl.

Moke iz Rätterjevih mlinov v Straičah.

Sè zakljem: St. I. po 16. St. II. po 14.70 St. III. po 12.70 St. IV. po 10.90 St. V. po 9. VI. po 6.50. Brez zaklja: Otrobi drobni po 2.30 otrobi debeli po 2.10 fl.

iz urednikove listnice.

G. dr. — k — v L. Menimo, da bi bila „bomba“ za zdaj prezgodnja; enakih bomb več hranimo za važnejše čase. — Ne bojte se, mi ne ostanemo nobene dolžni, kakor je dozdej še nikoli nijmo ostali. —

G. dop. Iz poč. čvna. Vaše „poslano“ je preostro, nij vreden da bi se z njim topli! le pomilujemo uboge ljudi, ki svoja imena posujujejo Stoklinovič-u in „poštenemu“ prodajalcu ruskih slovnice. — Uprašamo Vas: Kaj si boste mislili o človeku, ki pride na izrečeno Vaše povabilo Vas poslušat, kako boste svoj lastni predlog, svojo misel zagovarjali in potem pravi, da „je prišel poslušat“ ne Vas ampak nekega učenjaka, kateri nij v nobeni dotiki z Vašim vabilom in z Vašim predlogom. Mislili si boste gotovo, da se je s pametjo skregal ter ga pustili pri miru. — Obžalovali pa boste gotovo duševno uboštvo očeta one izjave in z nami vred vzklicali: „Moj Bog! in v takih rokah je naša mladina!“ Nekterim ljudem bi bilo pač svetovati, da pri miru „v božjem strahu“ vživajo svoj dober kruh, kterege jim je spekle „goriško domačinstvo“, ne zmožnost; ter svoje neumnosti ne razstavljajo pa časopisih, kajti to bi jim moglo mnogo škodovati. — Sicer pa Vam bomo radi ustregli, če nam pošljete kaj kratege in zanimivejih fakt se držebega.

Zahvala.

Ker mi je sl. ministerstvo na mojo prošnjo odvzelo okrajno nadzorništvo v sežanškem okraji, poslavljam se od vseh udov ondajšnjega svetovalstva, od vseh učiteljev in družih prijateljev šolstva. Hvala Vam za Vaš trud, ko ste me v mojem tako blagovojno podpirali.

FR. HAFNER.

prof. na c.kr. gimnaziji v Gorici.

ANTON HRIBAR, učitelj na c. k. vadnici v Gorici spodobno naznanja svojim sorodnikom in prijateljem, da je njegova supruga

Avgustina rojena Juliani

danes ob 1/2 1. po noči previdona se sv. sakramenti za bolne mirno v Gospodu zasपालa. —

Naj bode priporočena blagemu spominu vseh sorodnikov in prijateljev!

Pogreb bode v petek, 6. t. m. ob 6 1/2 popoldne.

(Contrada della Croce, 233.)

Oznanilo

vsem P. T. gospodom družbenikom „društva poštarjev“ na Primorskem.

Po §. 14. društvenih pravil sklicujem občni zbor v Ljubljano, na 23. junija t. l. ob 10. uri zjutra, in sicer zato, ker o tem okrajni odbori še nič sklenili nijso.

Društveno predsedništvo namerja za posamezne P. T. gospode društvenike za znižanje vožnine pri dotičnih železnicah prositi, in zatorej povabljam one gospode društvenike, kateri mislijo tega zbora se udeležiti, da bi mi v ta namen svoje ime nemudoma naznanili.

Tudi povabljam vse gospode odbornike in namestnike društva, da bi se zaradi ustanovljenja dnevnega reda uže 22. junija t. l. ob 10. uri popoldne v hotelu „Elefant“ v Ljubljani zbrali.

Belapeč (Weissenfels) 18. maja 1873.

Dragan, predsednik.

Florio Spongia,

lekarničar v Sežani

ima bogato zalogo izvrstnega hrvatskega in štajerskega vina po primernih cenah.

Predaja je tudi na vedra.

To se p. n. občinstvu naznanja.